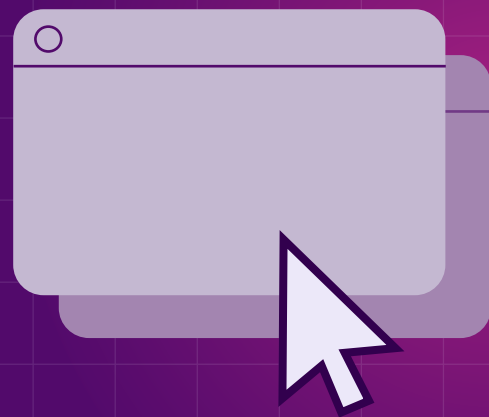
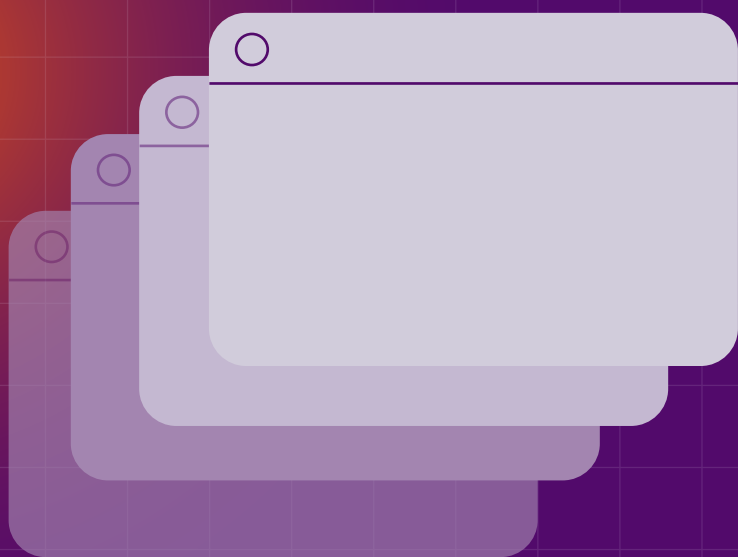

Raportti naisiin Kohdistuvasta Verkkoväkivallasta

YHTEENVETO JA
SUOSITUKSET
SYYSKUU 2024

Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin vain kirjoittajan (kirjoittajien) omia eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) näkemyksiä ja mielipiteitä. Euroopan unionia tai EACEAa ei voida pitää niistä vastuussa.

TEKIJÄT:

Virginia Dalla Pozza
Pääkirjoittaja

Maria João Faustino
Tieteellinen panos

Iliana Balabanova
EWL:n puheenjohtaja

Yvonne Redín
Graafinen suunnittelu

Mary Collins
EWL:n pääsihteeri

**Laura Kaun, Irene Rosales,
Alexia Fafara, Veronica
Zaboia, Maria João Faustino**
Osallistujat

Veronica Zaboia
Hankkeen koordinointi

Funded by
the European Union

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

LYHENTEET

AI

Tekoäly

CoE

Euroopan neuvosto

CV

Verkkoväkivalta

CAAW

Naisiin kohdistuva verkkoväkivalta

CAAWG

Naisiin ja tyttöihin kohdistuva verkkoväkivalta

DSA

Digitaalisia palveluja koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus

DSC

Digitaalisen palvelun koordinaattori

DV

Perheväkivalta

ECHR

Euroopan ihmisoikeussopimus

EIGE

Euroopan tasa-arvoinstituutti

EPRS

Euroopan parlamentin tutkimusyksikkö

EWL

European Women's Lobby

FRA

Euroopan unionin perusoikeusvirasto

GBV

Sukupuoleen perustuva väkivalta

GREVIO

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaista toimintaa käsittelevä asiantuntijaryhmä

ICT

Tieto- ja viestintäteknikka (TVT)

IPV

Lähisuhdeväkivalta

SDG:t

Kestävän kehityksen tavoitteet

TF VAW

Naisiin kohdistuva väkivalta teknologivälitteisesti

TFV

Teknologian mahdollistama väkivalta

VAW

Naisiin kohdistuva väkivalta

VLOPs

Erittäin suuret verkkoalustat

VLOSEs

Erittäin suuret online-hakukoneet

VRD

Rikoksen uhrin oikeuksia koskeva direktiivi

YK

Yhdistyneet kansakunnat

Naisiin kohdistuva väkivalta on osoitus miesten ylivallasta ja epätasa-arvoisesta vallasta naisia kohtaan, jonka tarkoituksena on vaientaa heidän äänensä, hallita heidän elämäänsä, kehoaan ja seksuaalisuuttaan ja 'pitää heidät paikallaan'.

Miesten väkivalta ilmenee monissa eri muodoissa ja on osa patriarkaaliseen yhteiskuntaan juurtunutta väkivallan jatkumoa. Maailmassa ei ole yhtään maata, jossa naiset ja tytöt olisivat vapaita miesten väkivallasta, eikä yhtään aluetta naisen elämässä, jossa hän ei olisi alttiina miesten väkivallan uhalle tai todellisuudelle.

Digitaalinen maailma/kulttuuri ei ole poikkeus tästä säännöstä. Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE)¹ toimittamien tietojen mukaan joka kymmenes nainen on kokenut jonkinlaista verkkoväkivaltaa jo 15-vuotiaana.

Oikeudenetsiminen verkkoväkivallantorjumiseksi edellyttää vankkoja kansainvälisiä oikeudellisia ja poliittisia toimenpiteitä, sillä virtuaalinen tila ei tunne maantieteellisiä rajoja. Tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka sisältää oikeudel-

lisia välineitä verkkoväkivallan ehkäisemiseksi ja uhrien tehokkaaksi suojelemiseksi, teknologiayritysten vastuuvollisuutta sekä koordinoituja toimia, joilla kyseenalaistetaan seksismi ja kulttuuriset normit, jotka koskevat miesten ylivaltaa naisiin nähden. Myös pornoteollisuuteen on puututtava. Ei ole koskaan naisten vastuulla estää miesten väkivaltaista väkivaltaa.

Tämä asiakirja on tiivistelmä European Women's Lobbyin (EWL) raportista 'Report on Cyberviolence against women: Policy Overview and Recommendations', joka on saatavilla englanniksi.

Raportti perustuu European Women's Lobbyin (EWL) tehtävään, visioon ja periaatteisiin: naisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia, solidaarisuutta, autonomiaa, osallistumista ja osallisuutta.

KERTOMUKSEN TAVOITE JA METODOLOGINEN LÄHESTYMISTAPA

Vuoden 2017 [#HerNetHerRights-raportin](#) ja [Resurs-sipaketin](#)² jatkona tämän raportin tarkoituksena on antaa suosituksia poliittisille päättäjille ja muille sidosryhmille naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan torjumiseksi.

Raportilla on **viisi päätavoitetta**:

- Tarjotaan tietoa naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta (CVAW) ja sen keskeisistä ominaisuuksista.
- Tutkitaan naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevaa oikeudellista ja poliittista kehystä kansainvälisellä, EU:n ja kansallisella tasolla;
 - Tunnistetaan alan keskeiset haasteet;
 - Valitaan esimerkkejä hyvistä käytännöistä naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan torjumiseksi;
 - Esitetään suosituksia EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille, jotta ne voisivat tehokkaasti puuttua naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan.

Tämän raportin perustana oleva tutkimus toteutettiin maaliskuun ja toukokuun 2024 välisenä aikana, ja siinä käytettiin seuraavia tutkimusmenetelmiä:

- **Aineistotutkimus:** Syvälinen aineistotutkimus kattoi laajan valikoiman aineistoa, kuten kansainvälisten, EU:n ja kansallisten toimijoiden julkaisemia tutkimuksia, raportteja, artikkeleita, verkkosivustoja, tietokantoja ja hankkeita, jotka koskivat naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa.
- **Oikeudellinen ja poliittinen tarkastelu:** EU:n, kansainvälisen ja kansallisen tason oikeudellisia/poliittisia asiakirjoja tarkasteltiin yksityiskohtaisesti sellaisten oikeudellisten ja poliittisten välineiden kartoittamiseksi, joita voidaan soveltaa naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan.
- **Sidosryhmien kuuleminen:** Raportin erityisteemojen tarkemmaksi tutkimiseksi kuultiin viittä eri luokkiin (korkeakoulut, instituutiot, kansalaisjärjestöt) kuuluvaa keskeistä sidosryhmää.

NAISIIN KOHDISTUVA VERKKOVÄKIVALTA (CVAW)

Verkkoväkivalta on verkko- ja viestintäteknologian käyttöä yksilöihin kohdistuvan väkivallan aiheuttamiseen, helpottamiseen tai sillä uhkaamiseen.³ Verkkoväkivallan määritelmät vaihtelevat huomattavasti paitsi eri maissa myös alan keskeisten toimijoiden välillä, minkä seurauksena sen mittaamiseen on erilaisia terminologioita ja menetelmiä. Naisiin kohdistuva verkkoväkivalta on yksi **sukupuoleen perustuvan väkivallan muoto**.⁴ On näyttöä siitä, että verkkoväkivallalla on selkeä **sukupuoliulottuvuus**: naiset kokevat todennäköisemmin sukupuoleen perustuvan väkivallan ainutlaatuisia muotoja digitaalisissa yhteyksissä, mikä heijastaa samankaltaista mallia kuin naisiin kohdistuva väkivalta verkon ulkopuolisessa maailmassa.⁵ **Verkkoväkivallan juuret ovat samassa naisten eriarvoisuuden liittyvässä kontekstissa kuin verkon ulkopuolisen väkivallan**.⁶ Digitaaliset tilat vahvistavat ja syventävät **järjestelmällistä rakenteellista sukupuolten epätasa-arvoa** sekä haitallisen miehisyyden malleja, jotka ohjaavat kaikkia naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja.⁷

Euroopan komission alaisen naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevän neuvoo-antavan komitean,⁸ ja EWL:n mukaan verkkoväkivalta on osa **väkivallan jatkumoa**; sitä ei esiinny tyhjiössä, vaan se on seurausta useista

verkon ulkopuolisen väkivallan muodoista ja ylläpitää niitä.⁹ Verkkoväkivalta ja verkon ulkopuolinen väkivalta ovatkin usein yhteydessä toisiinsa ja/tai kietoutuvat toisiinsa.¹⁰

Vaikka naisiin kohdistuva verkkoväkivalta on yhtä haitallista kuin verkon ulkopuolinen väkivalta, sillä on joitakin erityispiirteitä, jotka erottavat sen muista väkivallan muodoista ja tekevät siitä erityisen vaarallista. **Sen ulottuvuus, leviäminen ja nopeus ovat laajoja, minkä** vuoksi on vaikea valvoa, millaista tietoa digitaalisten välineiden kautta levitetään. Digitaalisten ja virtuaalisten tilojen tarjoama **parempi anonymiteetti** antaa käyttäjille mahdollisuuden käyttäytyä rankaisematta. **Sitä on vaikea poistaa** ja siten se **traumatisoi** uhrit **uudelleen**.

Väkivaltaisen naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan tekijät voivat olla uhrien kumppaneita tai entisiä kumppaneita, perheenjäseniä, ystäviä tai tuntemattomia henkilöitä. **Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkoväkivallan vaikutukset voivat olla yhtä vakavia kuin verkon ulkopuolisen väkivallan**.¹¹ Uhrit vetäytyvät usein pois digitaalisesta maailmasta, vaientuvat ja eristäytyvät ja menettävät mahdollisuuksia rakentaa koulutustaan, ammatillista uraansa ja tukiverkostojaan.¹²

NAISIIN JA TYTTÖIHIN KOHDISTUVAN VERKKOVÄKIVALLAN PÄÄMUODOT

Kertomuksessa esitellään naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan keskeiset muodot, mutta niitä ei pidä pitää erillisinä kategorioina, sillä kukin väkivallan muoto liittyy toisiin väkivallan muotoihin sekä verkossa että verkon ulkopuolisen väkivallan jatkumon käsitteen mukaisesti. Kertomuksessa tunnustetaan, että verkkoväkivallan muodot ovat jatkuvassa kehityksessä, kun otetaan huomioon nopeasti kehittyvä digitaalinen ympäristö.

YLEISIMMÄT VERKKOVÄKIVALLAN MUODOT:

Tiedot verkkoväkivallan yleisimmistä muodoista vaihtelevat tutkimuksesta toiseen riippuen menetelmästä ja maantieteellisestä alueesta sekä käytetyistä määritelmistä. Näyttää kuitenkin siltä, että **verkkohäirintä, verkkovakoilu, intiimin materiaalin jakaminen ilman suostumusta ja vihapuhe** ovat yleisimpiä naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan muotoja.¹³

YHÄ UHKAAVAMMAT MUODOT:

Tekoälyn, virtuaalitodellisuuden ja verkkopelien käytöstä on tullut yhä uhkaavampaa naisille. Tekoälyn käyttö on osaltaan vaikuttanut seksuaalisten digitaalisten väärennösten (**ns. deepfakes**) jyrkkään **lisääntymiseen**.¹⁴ Kuten Euroopan parlamentin tutkimusyksikön (EPRS) vuonna 2021 tekemässä tutkimuksessa todetaan, seksuaalisten digitaalisten väärennösten luomiseen käytettävät tekoälytyökalut kehittyvät nopeasti, ja ne tulevat päivä päivältä halvemmiksi, kehittyneemmiksi ja käyttäjien ulottuville.¹⁵ Maailman talousfoorumin Global Risks Report 2024¹⁶ -raportissa (World Eco-

nomic Forum's Global Risks Report 2024) on luokiteltu vääränlainen informaatio, jonka pääasiallisena moottorina ovat 'deepfakes', vakavimmaksi globaaliksi lyhyen aikavälin riskiksi, joka maailmaa uhkaa seuraavien kahden vuoden aikana.

Ilmiön sukupuoliulottuvuus on hyvin todistettu. Seksuaaliset digitaaliset väärennökset kohdistuvat lähes yksinomaan naisiin.¹⁷ Suurin osa verkossa tällä hetkellä kiertävistä väärennetyistä videoista sisältääkin seksuaalisia kuvia naisista. **On arvioitu, että 90–95 prosenttia kaikista väärennöksistä koskee alastomuutta tai seksuaalista toimintaa kuvaavaa materiaalia.**¹⁸ **Valtaosa näistä väärennöksistä (90 prosenttia) koskee naisia.**¹⁹

Vastaavasti 3D-animaatioteknologialla pystytään yhä useammin tuottamaan videoita, joiden laatu vastaa tekoälyyn perustuvaa seksuaaliset digitaaliset väärennökset ('deepfakes') -teknologiaa.²⁰ Joissakin 'deepfake'-ohjelmissa jopa yhdistetään tekoälyn kuvien tuottaminen ja 3D-animaatio; merkittävimpiä ovat **avatar-teknologiat**, jotka animoivat henkilön pään tai koko kehon 3D-malleja. 3D-avatareiden käyttö on levinnyt metaversumissa, jossa on **lisääntynyt huolestuttavien tapauskertomusten määrä, joissa 3D-avatat ovat kohdanneet naisia seksuaalisesti ja ahdistelleet heitä.**²¹

Samoin yhä useammat naiset liittyvät **verkkopeliyhteisöihin**, ja he raportoivat kokevansa paljon seksuaalista häirintää verkossa. Verkkopeliyhteisöt koetaan yhdeksi **naisten kannalta epätaasa-arvoisimmista verkkoympäristöistä.**²²

Manosfääri on verkossa toimivien miesyhteisöjen verkosto, joka puolustaa miesten oikeuksia ja etuja ja edistää samalla naisvihamielisiä ideologioita, antifeministisiä ja seksistisiä uskomuksia.

MAKRO-MUODOT:

Vaikka naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan muotoja on lukuisia, ja ne määritellään eri maissa ja eri sidosryhmissä eri tavoin, voidaan tunnistaa joitakin naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan **makro-luokkia**. Näitä ovat huhtikuussa 2024 hyväksytyn ensimmäisen naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat seuraavat: intiimin tai manipuloidun aineiston jakaminen ilman suostumusta, verkkovaino, verkkohäirintä ja väkivaltaan tai vihaan yllyttäminen.

MUITA MUOTOJA:

Kertomuksessa kuvataan verkkoväkivallan lisämuodot (esim. google-pommitus, sulkeminen eli sealioning jne.). Luettelo ei ole tyhjentävä, koska uusia muotoja syntyy jatkuvasti digitalisaation lisääntyessä ja teknologian nopean kehityksen myötä. Näistä uusista muodoista kuvataan 'manosfääriä' ja pornografiaa.

Manosfääri on verkossa toimivien miesyhteisöjen verkosto, joka puolustaa miesten oikeuksia ja etuja ja edistää samalla naisvihamielisiä ideologioita, antifeministisiä ja seksistisiä uskomuksia. He syyttävät naisia ja feministejä kaikenlaisista yhteiskunnan ongelmista. Monet näistä yhteisöistä rohkaisevat kaunaan tai jopa vihaan naisia ja tyttöjä kohtaan.²³ Pornografia edistää haitallisia stereotyyppioita naisia kuvatessaan. Pornografian tuotanto ja myynti aiheuttaa ja rohkaisee väkivaltaan, ja sillä on keskeinen rooli miesten ja naisten ihmissuhdekäsitysten muokkaamisessa. Lisäksi pornografia tekee väkivallasta 'seksikäs-tä'. Kaaviot osoittavat, että valtioissa, joissa pornolehtien levikki on suurempi, raiskausten määrä on suurempi.²⁴

YLEISYYS

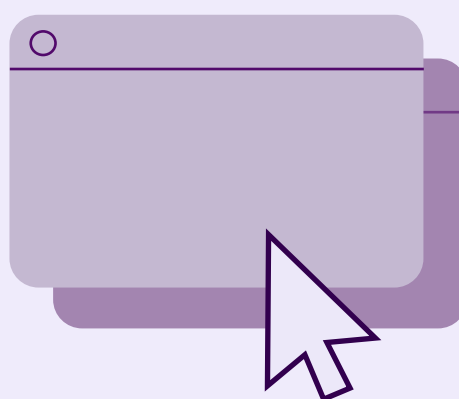
Ongelman laajuuden arvioiminen on erityisen vaikeaa, koska verkkoväkivallan määritelmistä ja mittaamismenetelmistä ei ole sovittu.²⁵ Menetelmien puutteista ja eroista huolimatta **sekä kansainvälisellä että EU:n tasolla on tehty joitakin yrityksiä verkkoväkivallan mittaamiseksi.**

Kansainvälisellä tasolla maailmanlaajuisessa raportissa²⁶ ossa koottiin yhteen vuodesta 2018 alkaen verkossa tapahtuvaa naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa koskevien tutkimusten tulokset, arvioitiin, että 16–58 prosenttia naisista on kokenut naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa. Vastaavasti Economist Intelligence Unitin mukaan 38 prosentilla naisista on henkilökohtaisia kokemuksia verkkoväkivallasta, ja 85 prosenttia verkossa aikaa viettävistä naisista on nähnyt muihin naisiin kohdistuvaa digitaalista väkivaltaa.²⁷

Naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevan tiedon ja tutkimuksen vakava puute on merkittävä ongelma myös EU:n tasolla. Perusoikeusvirasto (FRA) on jo vuosina 2014 ja 2019 yrittänyt kartoittaa joidenkin väkivallan muotojen yleisyyttä.²⁸ FRA:n vuoden 2019 tutkimuksessa²⁹ todettiin, että 13 prosenttia naisista oli joutunut verkkohäirinnän kohteeksi viiden vuoden aikana. Muita mielenkiintoisia tietoja saadaan HateAidin vuonna 2021 tekemästä tutkimuksesta.³⁰ Kyselyssä kysyttiin 2 000:lta 18–80-vuotiaalta ihmiseltä kaikista EU-maista heidän kokemuksiaan digitaalisesta väkivallasta. Tulokset osoittavat, että: 50

prosenttia EU:n nuorista aikuisista (18–35-vuotiaat) kärsii internetissä esiintyvistä vihasta; 30 prosenttia naisista kaikkialla EU:ssa pelkää, että heistä otettuja väärennetyjä intiimejä kuvia saatetaan jakaa ilman heidän suostumustaan; 80 prosenttia vastaajista antaa verkkoalustoille huonon arvosanan.³¹

Kansallisella tasolla Saksassa, Ranskassa ja Espanjassa useampi kuin joka toinen (53 %) 18–34-vuotiaista naisista on joutunut kuvaan perustuvan hyväksikäytön uhriksi. Uhriksi joutuneista naisista 82 prosenttia ilmoitti tuntevansa olonsa turvattommaksi, ja jotkut heistä halusivat vetäytyä kokonaan verkkoympäristöstä.³² Ranskassa useampi kuin neljä kymmenestä sanoo joutuneensa verkkohäirinnän uhriksi.³³

VERKKOVÄKIVALLAN SUKUPUOLIULOTTUVUUS

Verkkoväkivallalla on sukupuoliulottuvuus. Vuonna 2023 julkaistun FRA:n raportin³⁴ mukaan, jossa keskitytään sosiaalisessa mediassa esiintyvään verkkovihaan, **naiset joutuvat kohtaamaan verkossa enemmän häirintää kuin muut kohderyhmät** (afrikkalaista alkuperää olevat, juutalaiset ja romanit). Samoin yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa todettiin, että 33 prosenttia alle 35-vuotiaista naisista ilmoitti joutuneensa seksuaalisen häirinnän kohteeksi verkossa, kun taas miehistä 11 prosenttia.³⁵ GREVIO³⁶ korostaa, että sekä miehet että naiset voivat kokea henkilökohtaista väkivaltaa, mutta naiset joutuvat huomattavasti todennäköisemmin toistuvan ja vakavan väkivallan kohteeksi sekä verkossa että sen ulkopuolella.

Vaikka kaikki naiset, joilla on pääsy digitaalisiin tiloihin, ovat alttiina verkkoväkivallan riskeille, **jotkin naisryhmät ovat erityisen haavoittuvia.** Sukupuoleen perustuvan väkivallan digitaaliset muodot voivat olla erityisen voimakkaita naisilla ja tytöillä, jotka ovat vaarassa joutua syrjinnän kohteeksi tai jotka ovat alttiina **moninaisille syrjinnän muodoille**, ja niitä voivat pahentaa muun muassa **vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, poliittisen vakaumuksen, uskonnon, sosiaalisen alkuperän, maahanmuuttaja-aseman tai julkisuusaseman ja iän** kaltaiset tekijät.³⁷ **Myös julkisessa elämässä toimivat naiset, kuten naisten oikeuksien puolustajat, ihmisoikeuksien puolustajat, politiikassa toimivat naiset ja naistoimittajat, joutuvat usein verkkoväkivallan kohteeksi.**³⁸

RIKOKSENTEKIJÄT

Naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan voivat syyllistyä sekä miehet että naiset. **Useimmisissa tapauksissa naisiin kohdistuu väkivaltaa kuitenkin miesten taholta, jotka voivat olla uhrille tuntemattomia tai tuttuja.**³⁹ Esimerkiksi valtaosa kuvaan perustuvan seksuaalisen hyväksikäytön tekijöistä on miehiä.⁴⁰ **Tekijöitä**

voi olla yksi tai useita. Koska tekniikka mahdollistaa haitallisen sisällön helpon ja nopean levittämisen, sekä **ensisijaiset että toissijaiset rikoksentekijät** olisi tunnistettava. Yksi henkilö voi esimerkiksi jakaa suostumuksettoman intiimin kuvan (ensisijainen tekijä), jota voi sitten katella ja jakaa useat käyttäjät (toissijaiset tekijät).⁴¹

NAISIIN KOHDISTUVAN VERKKOVÄKIVALLAN VAIKUTUKSET NAISIIN

Naisiin kohdistuva verkkoväkivalta mielletään usein vähemmän vakavaksi ja vähemmän haitalliseksi sukupuoleen perustuvan väkivallan muodoksi, mutta sillä voi kuitenkin olla yhtä vakavia seurauksia naisten terveydelle ja elämälle kuin fyysisellä ja seksuaalisella väkivallalla. Naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan julkinen, laajalle levinnyt, toistuva ja jatkuva luonne sekä verkko- ja verkon ulkopuolisen väkivallan väliset yhteydet saavat selviytyjät tuntemaan jatkuvaa pelkoa ja turvattomuutta.⁴²

GREVIO viittaa **naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan vakaviin psykologisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.** Yksilöllisen ja sosiaalisen tason vaikutusten lisäksi **väkivallalla on myös merkittäviä taloudellisia seurauksia,** kuten häirinnän aiheuttamat terveydenhuoltokustannukset, uranäkymien vahingoittuminen, työpaikan menettäminen ja poissaolot. EPRS:n tutkimus-

sa todettiin, että verkkohäirinnän ja -vakoilun kokonaiskustannukset yksilöille ja yhteiskunnalle ovat 49,0–89,3 miljardia euroa.⁴³

Erityisen haitallisia ovat vaikutukset politiikassa ja journalismissa toimiviin naisiin. Ensin mainituilla on taipumus vähentää poliittista aktiivisuuttaan, he eivät asetu ehdolle vaaleissa ja jättävät jopa virkansa ennenaikaisesti.⁴⁴ Vakavia vaikutuksia on myös **naispuolisten toimittajien** kohdalla. Eräissä tutkimuksissa todettiin, että 30 prosenttia haastatelluista nais-toimittajista sensuroi itseään sosiaalisessa mediassa verkossa tapahtuvan väkivallan vuoksi.⁴⁵ Tuloksena on, että naisiin kohdistuva väkivalta rajoittaa naisten julkista osallistumista ja johtajuutta; **naisten ääni vaiennetaan, mitätöidään ja sensuroidaan.**

NAISIIN KOHDISTUVAA VERKKOVÄKIVALTA KOSKEVA OIKEUDELLINEN JA POLIITTINEN KEHYS

KANSAINVÄLINEN TASO

Kansainvälisellä tasolla Yhdistyneet Kansakunnat (YK) ja Euroopan neuvosto (EN, CoE) ovat käsitelleet naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa. Tärkein oikeudellinen väline on Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (**Istanbulin yleissopimus**).⁴⁶ EU liittyi Istanbulin yleissopimukseen kesäkuussa 2023, kuusi vuotta sen allekirjoittamisen jälkeen, jolloin yleissopimus tulee EU:n osalta voimaan 1. lokakuuta 2023.⁴⁷ EU:n ratifioinnista huolimatta viisi EU:n jäsenvaltiota⁴⁸ ei ole vielä ratifioinut sitä.

Vaikka yleissopimuksessa ei viitata naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan, sen soveltamisala, sellaisena kuin se on määritelty 2 artiklassa, ulottuu verkkotiloissa ja tieto- ja viestintätekniikan välityksellä tapahtuvaan väkivaltaan. Lisäksi seksuaalista häirintää (40 artikla) ja ahdistelua (34 artikla) koskevia artikloja voidaan soveltaa naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan. Yleissopimusta on tulkittava **GREVIO:n yleisen suosituksen nro 1** valossa,⁴⁹ jossa digitaalisen väkivallan ilmenemis- muodot luokitellaan Istanbulin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaksi sukupuoleen perustuvaksi väkivallaksi.

EU:N TASOLLA

EU:n tasolla tärkein säädös on **naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annettu direktiivi 2024/1385**,⁵⁰ jonka EU:n parlamentti ja neuvosto hyväksyivät huhtikuussa

2024. Direktiivissä on neljä naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevaa artiklaa: 5 artikla intimitin tai manipuloidun aineiston jakamisesta ilman suostumusta, 6 artikla verkkovainonnasta, 7 artikla verkkohäirinnästä ja 8 artikla väkivaltaan tai vihaan yllyttämisestä tietoverkossa. Direktiivissä säädetään myös kaikenlaisen väkivallan tai väkivallan uhrien oikeuksista ja heidän suojelustaan.⁵¹

Direktiiviä voidaan pitää merkittävänä edistysaskeleena naisten ja tyttöjen suojelemisessa väkivallalta. Se merkitsee merkittävää parannusta pyritessä ottamaan käyttöön vähimmäissäännöt, jotka koskevat näitä verkkoväkivallan muotoja.⁵² Direktiivin vahvuutena on, että se kattaa **yhdellä ainoalla säädöksellä** sekä naisiin kohdistuvan väkivallan verkon ulkopuolisen että verkkomuodot. Lisäksi direktiivi kattaa sekä sellaiset muodot, joissa uhri yleensä tuntee tekijän (esim. vainoaminen, häirintä) että sellaiset, joissa uhri ei tunne tekijää (esim. viha, syväväärnös jne.).

Vahvoista puolistaan huolimatta direktiivi **ei ole rajoittamaton, ja sitä on arvosteltu**. Esimerkiksi naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevissa 5–8 artikloissa viitataan **tahallisiin tekoihin**. Tämä viittaus aiheuttaa joitakin oikeudellisia haasteita, koska teon tahallisuus on todistettava. Se **asettaa 'raskaan' todistustaakan väkivallan uhreille**, kun otetaan huomioon myös väkivallan tekemiseen käytettävien uusien tekniikoiden monimutkaisuus ja se, että uhreilla ei välttämättä ole tieto- ja viestintätekniikan taitoja. Lisäksi 5, 6 ja 7 artiklassa viitataan **'vakavaan haittaan'**. Tämä ehto aiheuttaa uhreille oikeudellista epävarmuut-

ta eri maissa ja maiden sisällä, ja oikeuslaitoksen harkintaan jää päätös siitä, ovatko kyseiset teot rangaistavia. Tämä muotoilu perustuu tietämättömyyteen siitä, miten haitallisia verkkoväkivallanteot ovat.⁵³

Lisäksi 5 ja 7 artiklassa viitataan tietyn aineiston saattamiseen tieto- ja viestintätekniikan avulla 'yleisön' käytettäviin. Direktiivin 5 artiklaa koskevassa johdanto-osan 18 kappaleessa jätetään käsitteen 'yleisö' tulkinta tuomarin harkintaan olosuhteiden ja käytettyjen tekniikoiden mukaan, mikä saattaa **johtaa siihen, että esimerkiksi Whatsapp-ryhmät suljetaan pois**. Sen sijaan 8 artiklaa koskevassa johdanto-osan 26 kappaleessa todetaan, että 'yleisön' olisi ymmärrettävä saavuttavan **rajoittamattoman määrän käyttäjiä**. EU:n parlamentin ehdottama laajempi termi 'muut loppukäyttäjät' olisi ollut parempi, kuten EWL toteaa.⁵⁴

Manipuloidun aineiston jakamista ilman suostumusta koskevan 5 artiklan b alakohdan soveltamisala on myös rajallinen; sitä sovelletaan vain aineistoon, jossa henkilö näyttää olevan **'mukana seksuaalitoiminnassa'**. Näin ollen se ei koske alastonkuvia, mikä jättää suuren osan seksuaalisuuteen liittyvistä digitaalisista väärennöksistä soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi se, mitä voidaan pitää 'seksuaalisena toimintana', vaihtelee todennäköisesti huomattavasti jäsenvaltioittain ja aiheuttaa sekaannusta määritelmässä.

Viittaukset **"ilmaisunvapauteen"** ja **"taiteen ja tieteen vapauteen"** liittyviin poikkeuksiin 5 artiklassa ja johdanto-osan 20 kappaleessa ovat myös huolestuttavia, koska niitä voitaisiin käyttää oikeuttamaan luvaton intiimin materiaalin ja-

kaminen. Nämä lisäykset saattavat johtaa tämän artiklan tehokkuuden häviämiseen siitä syystä, että harkintavalta intiimien kuvien jakamisen ilman suostumusta kriminalisoinnin suhteen jää kansallisille oikeusviranomaisille. EWL:n mukaan ilmaisunvapauden käsitteestä ei pidä tulla väline oikeuttaa verkkohäirintä ja sukupuolisyryntä.⁵⁵

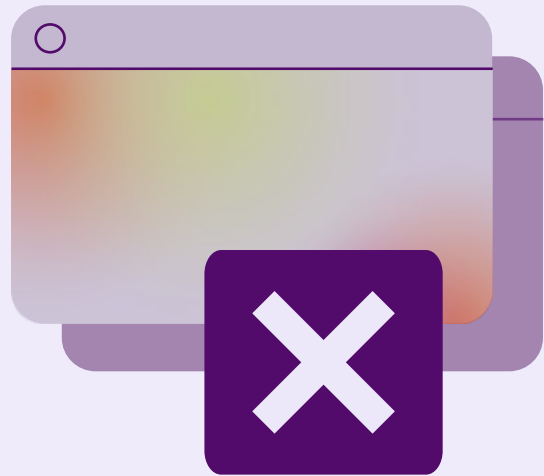
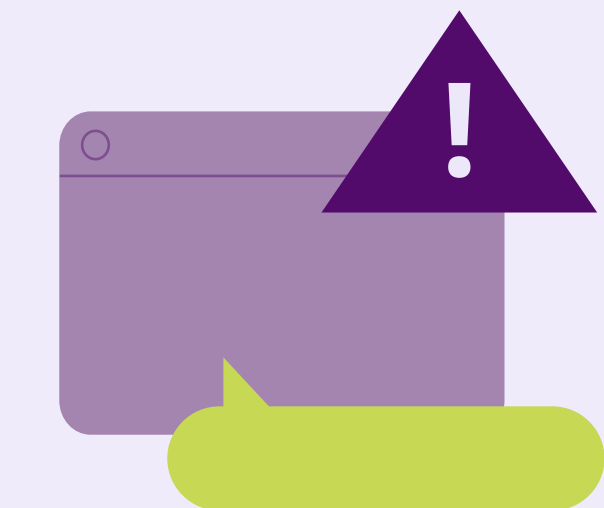
Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevan direktiivin 23 artiklassa esitetty **Haitallisen materiaalin nopea poistaminen** toimenpiteen toimenpide täydentää digitaalialan toisen keskeisen välineen, (digipalvelusäädös, Digital Services Act).⁵⁶ mukaisia toimia. Viimeksi mainitulla, lokakuussa 2022 hyväksytyllä säädöksellä pyritään luomaan turvallisempi verkkoympäristö kuluttajille ja yrityksille EU:ssa. Siinä määritellään selkeät vastuut verkkoalustoille ja sosiaaliselle medialle, käsitellään laitonta sisältöä ja tuotteita, vihapuhetta ja disinformaatiota sekä lisään avoimuutta paremman raportoinnin ja valvonnan avulla.

Tutkijoiden mukaan,⁵⁷ **digipalvelusäädöksen** toimenpiteitä **voidaan pitää tervetulleena tunnustuksena kuvaan perustuvan seksuaalisen hyväksikäytön yleisyydestä ja haitoista. Sukupuoliväkivalta on tunnustettu yhdeksi riskien makroalueeksi** muiden riskien ohella. Komissio on parhaillaan luomassa **avoimuusraportointipaketin puiteissa erityisiä luokkia**.⁵⁸ Toinen myönteinen kehityssuunta digipalvelusäädöksen yhteydessä on se, että komissio **nimesi digipalvelusäädöksen nojalla kolme pornofoorumia (Pornhub, XVideos ja Stripchat) erittäin suuriksi verkkoalustoiksi (Very Large Online Platforms, VLOP)** joulukuussa 2023.⁵⁹ Nimeäminen edellyttää suurempaa vastuuta avoimuuden ja lastensuojelun osalta.

MUITA NAISIIN KOHDISTUVAN VERKKOVÄKIVALTAAN SOVELLETTAVIA ASIAANKUULUVIA EU:N SÄÄDÖKSIÄ OVAT:

- **Tekoälysäädös**⁶⁰ (AI), jonka Euroopan parlamentti hyväksyi 13. maaliskuuta 2024. Vaikka laki tarjoaa mahdollisuuden lieventää joitakin tekoälyn väärinkäytöstä, kuten 'deepfakes'-tekoälystä, aiheutuvia riskejä, se ei sisällä mitään nimienomaista viittausta naisiin kohdistuvan verkkoväkivaltaan. Lisäksi laissa viitataan sukupuolten tasa-arvoon vain yleisluontoisesti.⁶¹

- **Rikoksen uhrin oikeuksia koskeva direktiivi**⁶² (Direktiivi 2012/29/EU), jota tarkistetaan edelleen vuoteen 2024 mennessä ja jossa todetaan, että kaikki rikoksen uhrin (mukaan lukien verkkoväkivaltarikosten) ja heidän perheenjäsenensä on tunnustettava ja kohdeltava kunnioittavalla ja syrjimättömällä tavalla, joka perustuu yksilölliseen lähestymistapaan, joka on räätälöity uhrin tarpeiden mukaan.

- **Direktiivi ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrin suojelemisesta**⁶³ (Direktiivi 2011/36/EU)⁶⁴ jota päivitettiin huhtikuussa 2024. Tarkistetussa versiossa ihmiskauppa, joka on tehty tai jota on edistetty tieto- ja viestintätekniikan, mukaan lukien internet ja sosiaalinen media, avulla, otetaan käyttöön raskauttavana asianhaarana silloin, kun se liittyy seksuaaliseen hyväksikäyttöön.

- **Yleinen tietosuojasetus**⁶⁵ (asetus (EU) 2016/679), sisältää 'oikeuden tietojen poistamiseen', joka tunnetaan paremmin nimellä oikeus tulla unohdetuksi. Asetuksessa ei kuitenkaan määritellä minkäänlaista verkkoväkivallan muotoa, mutta siinä tarjotaan suojaa verkkoväkivallan uhreille (esim. intiimien kuvien suostumuksettoman jakamisen uhreille) ja säädetään seuraamuksista, joita voidaan määrätä suostumuksettoman sisällön jakamisesta vastuussa olevalle henkilölle ja tällaisen aineiston julkaisijalle.⁶⁶

Direktiiviä voidaan pitää merkittävänä edistysaskeleena naisten ja tyttöjen suojelemisessa väkivallalta.

KANSALLINEN TASO

Jotkin jäsenvaltiot ovat viiden viime vuoden aikana toteuttaneet merkittäviä toimia, joilla on pyritty ehkäisemään ja torjumaan tiettyjä naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan muotoja. Esimerkiksi.⁶⁷ **Ranskassa** naisiin ja tyttöihin kohdistuva verkkokiusaaminen on otettu käyttöön uutena rikosnimikkeenä. **Sloveniassa ja Puolassa** lainsäädännössä säädetään rangaistavaksi sekä verkon ulkopuolisen- että online-välitteisen häirinnän ilmenemismuodot. **Italiassa** otettiin käyttöön uusi rikosnimike, joka koskee seksuaalisesti ilmeisten kuvien tai videoiden laitonta levittämistä, ja **Itävallassa** hyväksyttiin verkkovihapuhepaketti, joka tarjoaa uusia välineitä tähän ongelmaan puuttumiseksi. Virossa perustettiin poliisin verkkopoliisiyksikkö, joka on erikoistunut vihapuheen ja häirinnän käsittelyyn verkossa, ja **Irlannissa vuonna** 2021 annetussa lakiehdotuksessa häirinnästä, haitallisesta viestinnästä ja siihen liittyvistä rikoksista säädetään kaikenlainen intiimien kuvien jakaminen ilman suostumusta rangaistavaksi, ja rangaistus on 10 vuotta vankeutta.⁶⁸

EU:n ulkopuolella **Yhdistynyt kuningaskunta on hiljattain hyväksynyt uusia lakialoitteita, joilla kriminalisoidaan verkkovälitteinen ja yleisemmin laiton verkkosisältö, sillä vuonna** 2023 saatiin kuninkaallinen hyväksyntä verkkoturvallisuuslaille (Online Safety Act).⁶⁹

KESKEISET HAASTEET

Seuraavat haasteet on tunnistettu:

- **Tietoisuuden puute ja naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan vakavuuden aliarviointi** ovat merkittäviä tekijöitä, jotka vaikuttavat osaltaan siihen, että tapauksista **ilmoitetaan liian vähän**.

- Kansainvälisellä ja EU:n tasolla **ei ole vielä olemassa yhdenmukaista naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan määritelmää. Tämän seurauksena verkkoväkivallan oikeudelliset ja tilastolliset määritelmät vaihtelevat suuresti** eri maissa ja organisaatioissa. Lisäksi useimmat määritelmät ovat **sukupuolineutraaleja, eikä niissä tunnusteta verkko- ja verkon ulkopuolisen väkivallan välisiä yhteyksiä**.

- Kun otetaan huomioon teknologian nopea kehitys, **naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevat oikeudelliset puitteet vanhenevat hyvin nopeasti**.

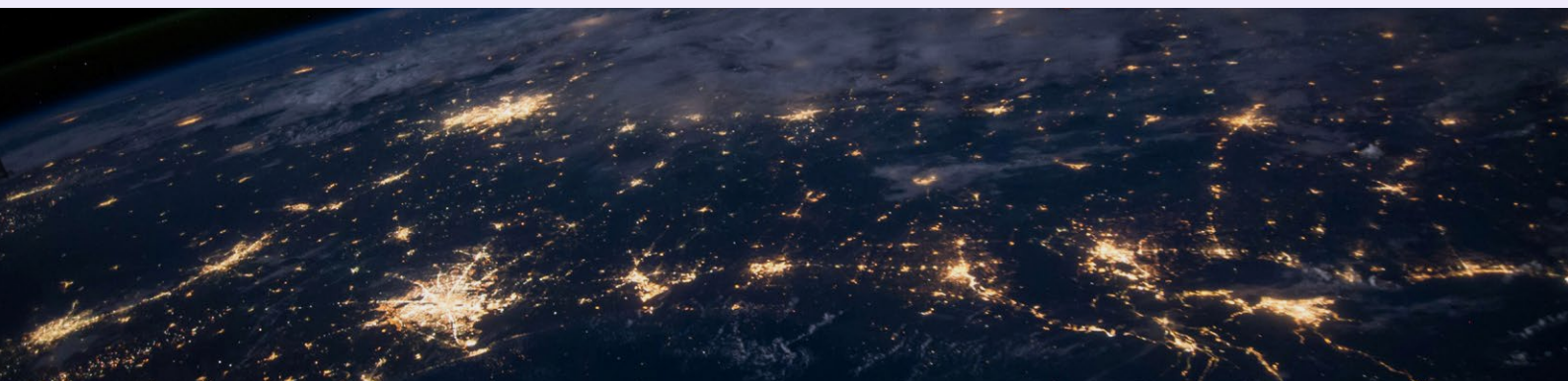
- **Lainvastaista väkivallantekoa koskevien tietojen puutetta** pahentaa se, että olemassa olevia **tietoja ei useinkaan ole eritelty** sukupuolen, iän, uhrin ja rikoksentehtäjän välisen

suhteen, vammaisuuden tai muiden merkityksellisten tekijöiden mukaan.

- **Naisten aliedustus tieto- ja viestintätekniikka-alalla vaikuttaa osaltaan siihen, että sukupuolinäkökulma puuttuu tieto- ja viestintätekniikkatuotteista**, kuten verkkopeleistä ja virtuaalitodellisuusalustoista, joissa naisiin kohdistuva verkkoväkivalta on lisääntymässä.

- **Asianomaiset toimijat**, kuten tuomarit, syyttäjät, poliisit, terveydenhuollon ammattilaiset ja kouluttajat, jotka **eivät ole saaneet riittävästi koulutusta ja erityisasiantuntemusta, ovat vain vähän tietoisia väkivallasta ja sen eri ilmenemismuodoista**.

- **Sosiaalinen media ja verkkoalustat eivät aina toimi tehokkaasti** laittoman ja haitallisen sisällön poistamiseksi. Verkkoalustojen **valitusilmoitusjärjestelmät** eivät aina ole käytäjäystävällisiä, minkä vuoksi uhrin ei tiedä, keneltä he voivat pyytää tukea.

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ NAISIIN KOHDISTUVAN VERKKOVÄKIVALLAN TORJUMISEKSI

EU:ssa ja sen ulkopuolella on tunnistettu erityyppisiä hyviä käytäntöjä, jotka on luokiteltu niiden soveltamisalan ja painopisteen perusteella. Jäljempänä esitetään yksi esimerkki kustakin käytännöstä:

► **Valmiuksien kehittäminen:** Sloveniassa järjestettiin seminaareja ja koulutustilaisuuksia tuomareille, syyttäjille ja poliisivoimille. Tavoitteena oli parantaa heidän valmiuksiaan tutkia tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalista ulottuvuutta ja nostaa syytteitä siitä. Lisäksi hyväksyttiin käsikirja, joka sisältää ohjeet naisiin kohdistuneiden verkkoväkivaltatapaus-ten käsittelystä, ja se jaettiin kaikille Slovenian poliisiasemille ja -osastoille, syyttäjänvirastoille ja tuomioistuimille.⁷⁰

► **Kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden osallistuminen:** Kansallisilla ihmisoikeusinstituutioilla on tärkeä rooli naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan torjunnassa, erityisesti silloin, kun ne voivat toimeksiantonsa nojalla tutkia verkossa esiintyvää vihapuhetta. Belgiassa naisten ja miesten tasa-arvoinstituutti teki rikosilmoituksen erästä sosiaalisen median alustaa vastaan, koska se oli kieltäytynyt poistamasta suostumuksettomia intiimikuvia.⁷¹

► **Ennaltaehkäisy:** Tutkimus,⁷² jonka rahoittajina ovat Kanadan sosiaalitieteiden ja humanististen tieteiden tutkimusneuvosto (SSHRC) ja Kanadan kulttuuriperintö, paljastaa, miten nuorten digitaalisen toimijuuden vahvistaminen voi olla

voima seksuaalisten digitaalisten väärennosten ('deepfake')- ja tekoälyteknologioiden ruokki-man disinformaation nousevaa virtaa vastaan. Tutkimuksessa keskityttiin siihen, miten nuoret kokevat seksuaalisten digitaalisten väärennosten 'deepfakes' vaikutukset, ja selvitettiin heidän kykyään ja halukkuuttaan torjua tehokkaasti disinformaatiota.

► **Selviytyjien osallistuminen:** Reclaim Coalition to End Online Image-based Sexual Violence⁷³ kokoaa yhteen maailmanlaajuisen johtajien verkoston, jonka tavoitteena on nopeuttaa maailmanlaajuista vastausta verkossa jaettaviin kuviin perustuvaan seksuaaliseen väkivaltaan yhteisillä aloitteilla, jotka liittyvät edunvalvontaan, politiikkaan, teknologiaan ja eloonjääneiden palveluihin. Kokoomus kutsuu henkilöitä, joilla on omakohtaista tietoa kuvaan perustuvasta seksuaalisesta väkivallasta, 'eletyn kokemuksen asiantuntijoiksi'. Koalitio antaa äänen selviytyjille ja heidän kokemuksilleen.

► **Puhelinpalvelut:** Access Now Digital Security Helpline auttaa verkkoväkivallan vaarassa olevia naisia parantamaan digitaalisia turvallisuusikäytäntöjään ja tarjoaa hätäapua hyökkäyksen kohteeksi joutuneille naisille. Digitaalisen

turvallisuuden ympärivuorokautinen tukilinja tarjoaa reaaliaikaista, suoraa teknistä apua ja neuvontaa kansalaisyhteiskunnan ryhmille ja aktivisteille, mediajärjestöille, toimittajille ja bloggaajille sekä ihmisoikeuksien puolustajille.

► **Verkkoseksismin ja verkkovihapuheen torjunta:** #StopFisha⁷⁴ on ranskalainen feministinen kansalaisjärjestö, joka pyrkii torjumaan kyberseksismiä. Se perustettiin tukemaan uhreja ja varoittamaan verkkoseksismistä covid-19-pandemian aikana. Liikkeen kasvaessa #StopFishasta tuli kansalaisjärjestö, joka nyt torjuu kaikkia seksistisen ja seksuaalisen verkkoväkivallan muotoja.

► **Erikoistuneet tukipalvelut:** Useissa maissa ollaan ottamassa käyttöön lainvalvontaan erikoistuneita yksiköitä, joilla on syvälinen tietämys naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta, jotta voidaan varmistaa tehokas poliisitutkinta ja uhrien tukeminen. Lainvalvontaan erikoistuneet yksiköt ovat yhä yleisempiä Latinalaisessa Amerikassa. Esimerkiksi Meksikon liittovaltion poliisilla on rikostekninen osasto, joka vastaa tietoverkkorikosten, myös verkossa sekä naisiin ja tyttöihin kohdistuvien verkkorikosten tutkinnasta. Samoin Kolumbian kansallisella poliisilla on vastaava poliisikeskus, ja Brasilian liittovaltion poliisissa on tietoverkkorikollisuuden torjuntatoimisto.⁷⁵

► **Haitallisen sisällön poistaminen:** Yhdistyneen kuningaskunnan kostopornon auttava puhelin (RPH) auttaa ehkäisemään, etteivät ihmiset joudu suostumuksettoman intiimikuvan väärinkäytön uhreiksi. Perustamisestaan lähtien RPH on tukenut tuhansia uhreja, ja yli 90 prosentin poistoprosentti on ollut yli 200 000 yksittäisen suostumuksettoman intiimikuvan onnistunut poistaminen internetistä.⁷⁶

SUOSITUKSET

Seuraavat suositukset on laadittu perusteellisen kirjallisuustutkimuksen, oikeudellisten ja poliittisten asiakirjojen tarkastelun sekä sidosryhmien kuulemisen perusteella. Vaikka yleiset suositukset koskevat kaikkia naisiin kohdistuvan verkkoväkivalta-alan sidosryhmiä, EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille on laadittu erityissuosituksia.

YLEISET SUOSITUKSET

Voimaannuttaa selviytyjiä: On olennaisen tärkeää kuunnella naispuolisia selviytyjiä ja ottaa heidät mukaan naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevien ohjelmien, politiikkojen ja palvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen. Selviytyjät kokevat usein, että heitä uhreina syyllistetään, vaikka naisten vastuulla ei ole ehkäistä väkivaltaista hyväksikäyttöä. Tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, johon sisältyy oikeudellisia välineitä uhrien suojelemiseksi ja henkisen väkivallan ehkäisemiseksi ja jossa kehoitetaan suuria teknologiayrityksiä toimimaan vastuunsa mukaisesti sekä koordinoituja toimia seksismin ja kulttuuristen normien haastamiseksi, jotta vältetään uhrin syyllistäminen.

Parannetaan naisten osallistumista teknologia-alalle: On ensiarvoisen tärkeää varmistaa naisten osallistuminen sukupuolinäkökulman huomioon ottavien tuotteiden suunnitteluun. Tähän sisältyy sellaisten teknologioiden suunnittelu, joissa naisia ei seksualisoida ja joissa on helposti saatavilla turvalliset ja helposti saatavilla olevat raportointimekanismit sekä mahdollisuus saada tukea.

Vahvistetaan sidosryhmäyhteistyötä: Vahvistetaan monenlaisten sidosryhmien (EU:n toimijat, jäsenvaltiot, teknologia-ala, kansalaisyhteiskunta, naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta selviytyneet, kansalliset ihmisoikeusinstituutiot, naisten oikeuksia puolustavat järjestöt jne.) välistä yhteistyötä, jotta naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan voitaisiin puuttua tehokkaasti keskeisten kumppanuuksien ja koordinoitujen toimien avulla. Näin vältettäisiin nykyiset päällekkäisyydet ja puutteet toimissa. Keskeisten toimijoiden välinen jatkuva tiedonvaihto ja yhteistyö on olennaisen tärkeää, mukaan luettuna oppiminen maista, joissa on kehittyneempiä järjestelmiä naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan torjumiseksi.

Varmistetaan, että teknologia-ala, erityisesti sosiaalinen media ja verkkoalustat, täyttävät velvoitteensa: Sosiaalinen media ja verkkoalustat on saatava vastuuseen naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan torjunnasta. Teknologiasektorin olisi seurattava ja poistettava sukupuoleen perustuvaa vihapuhetta, seksististä ja naisvihamielistä

sisältöä ja muita naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan muotoja ennakoivasti, nopeasti ja tehokkaasti. Sen olisi myös tehostettava yhteistyötä lainvalvontaviranomaisten kanssa, jotta naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan tapauksiin voidaan puuttua asianmukaisesti. Lisäksi niiden olisi tarjottava käyttäjille tehokkaita resursseja, joiden avulla he voivat tunnistaa verkossa tapahtuvan hyväksikäytön ja puuttua siihen. Lyhyesti sanottuna teknologiayritykset, verkkoalustat ja sosiaalinen media, myös pornoalustat, tarvitsevat lisää avoimuutta ja vastuuvellisuutta, laittoman sisällön nopeampaa poistamista, turvallisuutta suunnittelun avulla ja ennaltaehkäisyä.

Lähestytään pornografiaa osana ihmisväkivallan vastaisen väkivallan jatkumoa: Euroopan ihmisoikeusjärjestö tuomitsee pornografian liiketoiminnan ja korostaa pornoteollisuuden valtavia taloudellisia voittoja, joita se tekee yhteistyössä prostituutioyritysten kanssa. EWL kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita ryhtymään toimiin sen varmistamiseksi, että pornografia tunnustetaan yhdeksi naisiin kohdistuvan väkivallan muodoksi.

SUOSITUKSET EU:N TOIMIELIMILLE

Yhdenmukaistetaan naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan määritelmiä ja luokkia EU:n tasolla ja EU:n toimielinten välillä jotta voidaan puuttua kansallisissa oikeusjärjestelmissä vallitseviin eroihin, jotka haittaavat tehokasta suojelua ja syytteenpanoa ja vaikuttavat kielteisesti tiedonkeruuseen. Tähän mennessä EIGE on tehnyt ainoan yrityksen yhdenmukaistaa naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan oikeudellisia ja tilastollisia määritelmiä.⁷⁷ Kaikkien EU:n toimielinten olisi hyväksyttävä EIGEn määritelmät.

Kehitetään suuntaviivat ja indikaattorit naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevien tietojen keräämistä varten: EU:n olisi laadittava selkeät suuntaviivat ja indikaattorit, joilla tuetaan jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä kerätä tietoja naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta, kuten EIGE tällä hetkellä tekee.

Parannetaan jatkossa naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annettua direktiiviä ja laajennetaan sen soveltamisalaa: Kaiken kaikkiaan direktiiviä voidaan pitää arvokkaana välineenä naisten suojelemisessa naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan räikeimmiltä muodoilta. Direktiivin tulevien päivitysten yhteydessä olisi kuitenkin tehtävä joitakin parannuksia. Kun otetaan huomioon verkkoväkivallan ja raiskauksen väliset yhteydet, tekstiin olisi sisällytettävä raiskauksena ilman vapaaehtoista suostumusta tapahtuva seksi. Viittaukset tekojen tahallisuuteen ja 'vakavaan haittaan' olisi poistettava, koska ne asettavat uhrille raskaan todistustaakan. Seksuaalista väkivaltaa kuvaavan pornografisen aineiston tuottaminen ja levittäminen olisi sisällytettävä direktiivin tarkistamiseen, koska se on seksuaalisen hyväksikäytön muoto. Rikoksen soveltamisalaa olisi laajennettava kattamaan kaikki kuvaan perustuvan seksuaalisen hyväksikäytön muodot, myös pornografian.

Ajantasaistetaan nykyistä EU-lainsäädäntöä, jotta voidaan puuttua verkkoväkivallan sukupuolittuneisuuteen: Rikosuhridirektiivi olisi saatettava ajan tasalle siten, että siihen sisällytettäisiin artikkelit, joissa käsitellään nimenomaisesti verkkoväkivaltaa ja sen sukupuolittuneisuutta. Myös rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta vuonna 2008 tehty

Kaiken kaikkiaan **tarvitaan kulttuurista järjestelmämuutosta**, jotta väkivaltaan voidaan puuttua sukupuolinäkökulmasta ja eri ryhmien välisestä näkökulmasta sekä väkivallan jatkumona.

puitepäättöstä olisi tarkistettava siten, että siihen sisällytetään viittaus sukupuoleen perustuvaan vihapuheeseen tieto- ja viestintätekniikan keinoin.

Digipalvelusäädöksen tehokas täytäntöönpano: Euroopan komissiolla on täytäntöönpano- ja tutkintavaltuudet digipalvelusäädöksen mukaisien veloitteiden osalta. On ensiarvoisen tärkeää, että komissio käyttää tehokkaasti näitä valtuuksiaan (sakkojen määrääminen mukaan luettuna) yhteistyössä kansallisten digitaalisten palvelujen koordinaattoreiden kanssa, jotta voidaan taata, että verkkoalustat ja välityspalvelut täyttävät digipalvelusäädöksen mukaiset veloitteensa.

Sisällytetään viittaus naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaan tekoälysäädöksen nojal-la: Koska tekoälyn avulla tapahtuvat seksuaaliset digitaaliset väärennökset ('deepfakes') ja muut verkkoväkivallan muodot ovat yleistyneet, suositellaan kiireellisesti, että tekoälylain tulevissa päivityksissä käsitellään verkkoväkivaltaa kattavan sukupuolisensitiivisen lähestymistavan avulla.

Annetaan säännöllisesti ohjeita uusista verkkoväkivallan muodoista: Kun otetaan huomioon tekoälyn mahdollistamien ihmisväkivallan muotojen lisääntyminen ja oikeudellisten/poliittisten puitteiden kyvyttömyys pysyä tieto- ja viestintätekniikan kehityksen tahdissa, EU:n olisi annet-

tava säännöllisesti ohjeita siitä, miten uusimpiin verkkoväkivallan muotoihin voidaan puuttua tehokkaasti.

SUOSITUKSET JÄSENVALTIOILLE

Yhdenmukaistetaan naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevat kansalliset määritelmät EU:n yhdenmukaistettujen, sukupuolinäkökulman huomioon ottavien määritelmien kanssa: Jäsenvaltioiden olisi sisällytettävä EU:n yhdenmukaistetut naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan määritelmät ja luokat omiin oikeudellisiin ja poliittisiin puitteisiinsa sekä tilasto- ja tiedonkeruujärjestelmiinsä, jotta voidaan varmistaa vertailukelpoisten tietojen kerääminen eri maista.

Kerätään säännöllisesti laadukkaita tietoja naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta: Jäsenvaltioiden olisi kerättävä laadukasta, vertailukelpoista ja eriteltyä tietoa naisiin kohdistuvasta verkkoväkivallasta EIGE:n suuntaviivojen mukaisesti Istanbulin yleissopimuksen 11 artiklan ja naisväkivallasta annetun direktiivin 44 artiklan mukaisesti.

Ratifioidaan ja pannaan täytäntöön Istanbulin yleissopimus: Siksi on tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot panevat sen täysimääräisesti täytäntöön. GREVIO:n suosituksen nro 1 mukaisesti jäsenvaltioiden olisi lisäksi varmistettava, että väkivallan

digitaalinen ulottuvuus tunnustetaan kansallisissa strategioissa, ohjelmissa ja toimintasuunnitelmissa osana kokonaisvaltaista vastausta kaikkiin väkivallan muotoihin.

Vahvistetaan ennaltaehkäisyä laajassa merkityksessä: On ensiarvoisen tärkeää puuttua sukupuolistereotyyppioihin ja sosiaalisiin normeihin laajemmalla yhteiskunnallisella tasolla muun muassa naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen avulla. Jäsenvaltioiden olisi lisättävä kaikkien ammattihenkilöiden tietoisuutta naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan ilmenemismuodoista ja seurauksista.

Naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan ehkäiseminen ja siitä tiedottaminen olisi myös sisällytettävä kouluopetusohjelmiin jo varhaisesta iästä lähtien sekä tytöille että pojille.⁷⁸ Lisäksi, kuten EWL suosittelee raportissaan,⁷⁹ pakollisen parisuhde- ja seksuaalikasvatuksen toteuttaminen feministisestä näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää. Myös miesten ja poikien valistaminen väkivallan muodoista, vakavuudesta ja seurauksista on ratkaisevan tärkeää. Kaiken kaikkiaan tarvitaan kulttuurista järjestelmämuutosta, jotta väkivaltaan voidaan puuttua sukupuolinäkökulmasta ja eri ryhmien välisestä näkökulmasta sekä väkivallan jatkumona.

Rangaistavaksi katsominen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi annetun direktiivin mukaisesti: Suositellaan, että jäsenvaltiot kriminalisoivat naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan keskeiset muodot annetun direktiivin 5–8 artiklan mukaisesti ja pitävät lainsäädännön ajan tasalla tekniikan kehityksen kanssa. Täytäntöönpanovaiheessa jäsenvaltioiden olisi ylitettävä direktiivissä säädetyt vähimmäissuojanormit.

Digipalvelusäädöksen noudattamisen tehokas seuranta ja valvonta: On olennaisen tärkeää, että kansalliset digitaalisten palvelujen koordinaattorit valvovat ja valvovat tehokkaasti digipalvelusäädöksen noudattamista. Tähän sisältyy sakkojen määrääminen ja erityisen vakavissa tapauksissa palvelun käyttöoikeuden rajoittaminen.

Varmistetaan vastuuvollisuus: Jäsenvaltioiden lainsäädännöllä ja politiikalla olisi varmistettava rikoksentehtäjäiden vastuu ja teknologia-alan vastuuvollisuus, myös rajat ylittävien verkkoväkivallantekojen tapauksessa. Naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa koskevan oikeudellisen kehyksen tehokas täytäntöönpano on ratkaisevan tärkeää.

Parannetaan uhrien mahdollisuuksia käyttää oikeussuojakeinoja: On tärkeää taata helposti saatavilla olevat ja turvalliset raportointimekanismit sekä verkossa että sen ulkopuolella, jotta naiset voivat ilmoittaa verkkoväkivallasta. Tieto oikeudellisista ja muista oikeussuojakeinoista olisi annettava naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan uhrien saataville helposti.

Tarjotaan erikoistuneita tukipalveluja: On olennaisen tärkeää vahvistaa eri alojen palveluntarjoajien valmiuksia vastata naisiin kohdistuvan verkkoväkivallan ainutlaatuisen luonteeseen ja eloonjääneiden tarpeisiin. Selviytyjäkeskeinen erikoistunut tuki, jossa on tieto- ja viestintätekniikan asiantuntemusta, olisi varmistettava riittävällä rahoituksella ja resursseilla. Kaikille asianomaisille ammattilaisille on tarjottava pakollista ja jatkuvaa koulutusta, jotta he saavat tietoa naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalisista ilmenemismuodoista, joiden avulla he voivat vastata naisille aiheuttamatta toissijaista uhriksi joutumista ja uudelleen traumatisoitumista.

LOPPUVIITTEET

¹EIGE (2022), Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkoväkivallan torjunta. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

²European Women's Lobby (EWL) (2017), #HerNetHerRights, Mapping the state of online violence against women and girls in Europe <https://www.womenlobby.org/Read-and-share-HerNetHerRights-Resource-Pack-Report>

³Euroopan parlamentin tutkimusyksikkö (EPRS) (2021), Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta: Verkkoväkivalta. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2021\)662621](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2021)662621)

⁴EIGE (2022), Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkoväkivallan torjunta. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

⁵UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/10/accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls>

⁶Mt.

⁷World Wide Web Foundation (2021), Sukupuoleen perustuva väkivalta ja hyväksikäyttö verkossa: Consultation Briefing. <https://uploads-ssl>

webflow.com/61557f76c8a63ae527a819e6/615585a9bbfeb8836d512947_OGBV_Consultation-Briefing.pdf

⁸Euroopan komissio, naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevä neuvoa-antava komitea (2020), lausunto naisiin kohdistuvan nettiväkivallan torjunnasta, Bryssel. https://commission.europa.eu/document/download/eae53eb9-ca88-4fc0-8a6e-51e771c96f68_en?filename=opinion_online_violence_against_women_2020_en.pdf

⁹Professori Liz Kelly loi ensimmäisenä 'väkivallan jatkumon' käsitteen kirjassaan 'Surviving Sexual Violence' (1. painos) (1988). Polity.

¹⁰Euroopan parlamentin tutkimusyksikkö (EPRS) (2021), Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta: Verkkoväkivalta. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2021\)662621](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2021)662621)

¹¹UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls. <https://www.unwo-men.org/en/digital-library/publications/2022/10/accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls>

¹²Mt.

¹³The Economist Intelligence Unit (2021), Measuring the Prevalence of Online Violence

against Women. <https://onlineviolencewomen.eiu.com/>. Tutkimus tehtiin 45 maassa (100 vastauksen otos kustakin maasta).

¹⁴Termi '*deepfakes*' on yhdistelmä sanoista 'deep-learning' (viittaa tekoälymenetelmään) ja 'fake'; jälkimmäinen termi tuli julkiseen kielenkäyttöön vuonna 2017, kun eräs tekijä käytti tätä nimeä Reddit-sivustolla viitatakseen kuviin ja videoihin, joita hän oli manipuloinut tekoälyn avulla lisätäkseen naispuolisten julkkisten kasvot pornografisiin videoihin ilman heidän suostumustaan. Koska sanan on keksinyt rikoksentehtäjä, EWL käyttää mieluummin termiä 'seksuaaliset digitaaliset väärennökset', jota ehdotti Mary Anne Franks, George Washingtonin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professori ja verkkoväärinkäytön ja -diskriminoinnin torjuntaan keskittyvän voittoa tavoittelemattoman järjestön Cyber Civil Rights Initiative:n puheenjohtaja ja lainsäädäntö- ja teknologiapoliittinen johtaja, jotta uhrien ja feministien näkökulma näkyisi paremmin. Selkeyden vuoksi ja alkuperäisen tietolähteen kunnioittamiseksi olemme kuitenkin joissakin tapauksissa pitäneet tässä raportissa suluissa viittauksen '*deepfakes*'.

¹⁵Euroopan parlamentin tutkimusyksikkö (EPRS) (2021), Tackling *deepfakes* in European policy. Tutkimuksessa viitataan 'Non-consensual pornographic *deepfakes*', mutta EWL käyttää mieluummin termiä 'seksuaaliset digitaaliset väärennökset'. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU\(2021\)690039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU(2021)690039_EN.pdf)

¹⁶Maailman talousfoorumi (2024), The Global Risk Report 2024. <https://www3.weforum.org/>

[docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf](https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf)

¹⁷Mt. EPRS:n (2021) tutkimuksessa viitataan 'Non-consensual pornographic *deepfakes*'.

¹⁸Patrini, Georgio (2019), Mapping the Deepfake Landscape. Sensity. Raportissa viitataan 'pornografiaa kuvaavaan aineistoon', mutta EWL käyttää mieluummin termiä 'alastomuutta tai seksuaalista toimintaa kuvaava aineisto'. <https://giorgiop.github.io/posts/2018/03/17/mapping-the-deepfake-landscape/>

¹⁹Mt.

²⁰Euroopan parlamentin tutkimusyksikkö (EPRS) (2021), Tackling *deepfakes* in European policy. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU\(2021\)690039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU(2021)690039_EN.pdf)

²¹Monash Lens (2022), Seksuaalinen väkivalta metaversiumissa on osa suurempaa ongelmaa. <https://lens.monash.edu/@politics-society/2022/07/22/1384871/sexual-assault-in-the-metaverse-theres-nothing-virtual-about-it>

²²DG Connectin edustajan antamat tiedot (haastattelu tehty 16.2.2024).

²³Rothermel, A.-K. (2023), The role of evidence-based misogyny in antifeminist online communities of the 'manosphere'. Big Data & Society, 10(1). <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20539517221145671>

²⁴Baron & Straus (1984), teoksessa Mary Anne Layden. Pornografia ja väkivalta: uusi katsaus tutkimukseen, 2009. <https://www.socialcostsof>

pornography.com/Layden_Pornography_and_Violence.pdf

²⁵UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls. https://www.unwomen.org/sites/default/files/2022-10/Accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls-en_0.pdf

²⁶Hicks, J. (2021), Global evidence on the prevalence and impact of online gender-based violence (OGBV).

²⁷The Economist Intelligence Unit (2021), Measuring the Prevalence of Online Violence against Women. <https://onlineviolencewomen.eiu.com/> Kysely tehtiin 45 maassa (100 vastauksen otos kustakin maasta). https://opendocs.ids.ac.uk/articles/report/Global_Evidence_on_the_Prevalence_and_Impact_of_Online_Gender-based_Violence_OGBV_/26428096?file=48181987

²⁸FRA(Euroopan unionin perusoikeusvirasto) (2014), Naisiin kohdistuva väkivalta: Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg. <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

²⁹FRA (2021), Rikollisuus, turvallisuus ja uhrien oikeudet - perusoikeustutkimus.https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-crime-safety-victims-rights_en.pdf

³⁰HateAid (2021), Rajaton viha internetissä - dramaattinen tilanne Euroopassa. <https://hateaid.org/wp-content/uploads/2022/04/>

[HateAid-Report-2021_EN.pdf](#)

³¹Mt.

³²Bumble (2023), Bumble Backs Law to Ban Cyberflashing in 27 Countries. <https://bumble.com/en/the-buzz/bumble-backs-law-to-ban-cyberflashing-27-countries-eu-europe>

³³Ipsos (2021), Les Français et le cyberharcèlement Ampleur du phénomène, conséquences, préoccupations et idées reçues. <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2021-12/Enquete%20Ipsos-Meetic.pdf>

³⁴FRA (2023), Online content moderation current challenges in detecting hate speech. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-online-content-moderation_en.pdf

³⁵Pew Research Centre, (2021), The state of online harassment. <https://www.pewresearch.org/internet/2021/01/13/the-state-of-online-harassment/>

³⁶GREVIO (2021), Yleissuositus nro 1 naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalisesta ulottuvuudesta, Euroopan neuvosto, Strasbourg. <https://rm.coe.int/%20grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>

³⁷Maailmanlaajuinen kumppanuus (2023), teknologiavälitteinen sukupuoleen perustuva väkivalta: Preliminary Landscape Analysis. <https://www.gov.uk/government/publications/technology-facilitated-gender-based-violence-preliminary-landscape-analysis>

³⁸UNESCO (2020), Naisjournalisteihin kohdistuva verkkoväkivalta: maailmanlaajuinen tilannekatsaus esiintyvyydestä ja vaikutuksista. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375136>

³⁹Mt.

⁴⁰Henry, N., McGlynn, C. ve diğerleri (2020), Image-based Sexual Abuse, A Study on the Causes and Consequences of Non-consensual Nude or Sexual Imagery. <https://www.routledge.com/Image-based-Sexual-Abuse-A-Study-on-the-Causes-and-Consequences-of-Non-consensual-Nude-or-Sexual-Imagery/Henry-McGlynn-Flynn-Johnson-Powell-Scott/p/book/9780367524401>

⁴¹YK:n asiantuntijaryhmä (2023), Teknologiaan perustuva naisiin kohdistuva väkivalta: Kohti yhteistä määritelmää Raportti asiantuntijaryhmän kokouksesta 15.-16. marraskuuta 2022, New York, Yhdysvallat. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/expert-group-meeting-report-technology-facilitated-violence-against-women>

⁴²Yhdistyneiden kansakuntien väestörahassto (UNFPA) (2021), Making all spaces safe Technology-facilitated Gender-based Violence. <https://www.unfpa.org/publications/technology-facilitated-gender-based-violence-making-all-spaces-safe>

⁴³Mt.

⁴⁴Euroopan liberaalifoorumi (2021), Naisiin kohdistuva väkivalta eurooppalaisessa politiikassa. https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2022/01/violence-against-women-in-european-politics_final.pdf

⁴⁵Posetti, J., et AL. (2021). Jäähdytys: Naisjournalisteihin kohdistuvan verkkoväkivallan maailmanlaajuiset suuntaukset. Unescon tutkimuskeskusteluasiakirja. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377223/PDF/377223eng.pdf.multi>

⁴⁶Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus) <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatyenum=210>

⁴⁷Euroopan parlamentti (2023), EU:n liittyminen Istanbulin yleissopimukseen, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/739323/EPRS_ATA\(2023\)739323_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/739323/EPRS_ATA(2023)739323_EN.pdf)

⁴⁸Bulgaria, Tšekki, Unkari, Liettua ja Slovakia.

⁴⁹GREVIO (2021), Yleissuositus nro 1 naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalisesta ulottuvuudesta, Euroopan neuvosto, Strasbourg. <https://rm.coe.int/%20grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>

⁵⁰Direktiivi 2024/1385 naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL_202401385

⁵¹Euroopan unionin neuvosto (2024), Naisiin kohdistuva väkivalta: Neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsevät sopimukseen EU:n lainsäädännöstä. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/06/violence-against-women-council-and-european-parliament-reach-deal-on-eu-law/>

⁵²Rigotti, C. ja Al. (2023), Kohti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevaa EU:n rikosoikeutta: Kuvaan perustuvan seksuaalisen hyväksikäytön kriminalisointia koskevan komission ehdotuksen kunnianhimoiset tavoitteet ja rajoitukset. Julkaistu artikkelissa: New Journal of European Criminal Law. <https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/92354738/20322844221140713.pdf>

⁵³EWL (2023), Trilogien painopisteet: Raiskauksesta on tehtävä rikos naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevan direktiivin nojalla. <https://www.womenlobby.org/EWL-Priorities-for-the-interinstitutional-negotiations?lang=en>

⁵⁴Mt.

⁵⁵Mt.

⁵⁶Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/>

⁵⁷Professori Clare McGlynn (2022), Kuvapohjainen seksuaalinen hyväksikäyttö, pornografia-alustat ja digitaalisia palveluja koskeva säädös. <https://hateaid.org/wp-content/uploads/2022/04/ImageBasedAbuse-and-DSA-Expert-Opinion-McGlynn-and-Woods-17-Jan-2022.pdf>

⁵⁸Nämä alaluokat vastaavat verkkoväkivallan muotoja, joista käyttäjät voivat ilmoittaa, kuten: verkkovakoilu, verkkohäirintä, verkkohälytys, viha, ei-suostumukselliset kuvat jne.

⁵⁹Euroopan komissio (2023), Komissio nimeää toisen joukon erittäin suuria verkkoalustoja digipalvelusäädöksen nojalla. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-designates-second-set-very-large-online-platforms-under-digital-services-actTXT/?toc=OJ%3AL%3A2022%3A277%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.277.01.0001.01.ENG

⁶⁰Asetus (EU) 2024/1689 tekoälyä koskevien yhdenmukaistettujen sääntöjen vahvistamisesta (tekoälysäädös). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

⁶¹DG Connectin edustajan haastattelu 16.2.2024.

⁶²Direktiivi 2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012L0029>

⁶³Direktiivi 2011/36/EU ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelusta. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32011L0036>

⁶⁴Mt.

⁶⁵Asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuojasäädös). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

⁶⁶EIGE (Euroopan tasa-arvoinstituutti) (2022), Combating cyber violence against women and

girls, Vilna.

⁶⁷Euroopan neuvosto (2022), Naisiin ja tyttöihin kohdistuvalle väkivallalle ei ole tilaa digitaalisessa maailmassa. <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/no-space-for-violence-against-women-and-girls-in-the-digital-world>

⁶⁸Panorama Global (2023), en suostunut: A Global Landscape Report on Image-Based Sexual Abuse, laatinut: The Image-Based Sexual Abuse Initiative. <https://assets-global.website-files>.

⁶⁹Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti, House of Commons Library, Online Safety Bill: lakiehdotuksen eteneminen. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9579/>

⁷⁰Euroopan neuvosto (2022), Naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalinen ulottuvuus EDVAW-foorumin seitsemässä mekanismissa. <https://rm.coe.int/thematic-report-on-the-digital-dimension-of-violence-against-women-as-/1680a933ae>

⁷¹Institut pour l'égalité des femmes et des hommes, Plainte au pénal contre Twitter pour la distribution non-consensuelle d'images intimes | Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. https://igvm-iefh.belgium.be/fr/actualite/plainte_au_penal_contre_twitter_pour_la_distribution_non_consensuelle_dimages_

⁷²Naffi, N. et Al. (2023), Empowering Youth to Combat Malicious *Deepfakes* and Disinformation: An Experiential and Reflective

Learning Experience Informed by Personal Construct Theory, Journal of Constructivist Psychology. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10720537.2023.2294314>

⁷³Panorama Global, The Reclaim Coalition. Viimeksi käytetty toukokuussa 2024. <https://www.panoramaglobal.org/reclaim>

⁷⁴Inach, #StopFisha. Viimeksi käytetty toukokuussa 2024. <https://www.inach.net/stop-fisha/#:~:text=Created%20in%20April%202020%20during%20the%20quarantine%2C%20the,given%20to%20the%20practice%20of%20disseminating%20intimate%20content.>

⁷⁵Euroopan neuvosto (2022), Naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalinen ulottuvuus EDVAW-foorumin seitsemässä mekanismissa <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/edvaw-platform>

⁷⁶StopNCII, Tietoja meistä. Viimeksi käytetty toukokuussa 2024. <https://stopncii.org/about-us/>

⁷⁷EIGE (2022), Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkoväkivallan torjunta. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

⁷⁸Kaikki kuullut sidosryhmät korostivat ennaltaehkäisyn merkitystä (ks. koko kertomuksen liite II).

⁷⁹EWL (2020), Feministinen seksuaalikasvatus. https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/lef_sexeduc_web.pdf